

Prof. dr hab. Małgorzata Święcicka
Wydział Językoznawstwa
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

Recenzja

**osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych
dr Karoliny Ruty-Korytowskiej
ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych
w dyscyplinie językoznawstwo**

wykonana na zlecenie Dziekana Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 25 września 2019 roku

I. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego Habilitantki

Pani doktor Karolina Ruta-Korytowska kształtowała się zawodowo w znakomitym środowisku naukowym poznańskich językoznawców. W 2005 roku na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej UAM uzyskała tytuł magistra filologii polskiej na podstawie pracy magisterskiej pt. *Wybrane zagadnienia stylu i języka „Jezus z Nazarethu” Romana Brandstaettera*, napisanej pod kierunkiem profesora Stanisława Mikołajczaka. W latach 2005–2009 na tymże wydziale pod opieką profesora Stanisława Mikołajczaka była uczestniczką studiów doktoranckich. Zwieńczeniem studiów doktoranckich jest dysertacja pt. *Wyrażać niewyraźne – analiza językowo-stylistyczna tetralogii „Jezus z Nazarethu” Romana Brandstaettera*, przygotowana pod kierunkiem promotora – profesora Stanisława Mikołajczaka (recenzenci: prof. dr hab. Bogdan Walczak, prof. dr hab. Marek Ruszkowski), stanowiąca podstawę do nadania badaczce przez Radę Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa. Od razu trzeba zaznaczyć, że w 2012 roku praca została wyróżniona w V Konkursie im. Majera Bałabana na najlepsze prace doktorskie i magisterskie o tematyce żydowskiej, organizowanym przez Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma w Warszawie. Awans naukowy przełożył się na zatrudnienie Habilitantki na stanowisku adiunkta w Zakładzie Gramatyki Opisowej Języka Polskiego i Onomastyki w Instytucie Filologii Polskiej UAM, na którym pracuje do dziś.

Osoba naukowego mistrza, prof. S. Mikołajczaka, miała niewątpliwy wpływ na wczesne zainteresowania Habilitantki w nurcie stylistyki językoznawczej. Ważne jest jednak to, że Pani doktor jako znakomita uczennica swojego nauczyciela dojrzewiała naukowo, twórczo

rozwijała inne pola zainteresowań badawczych w drodze do naukowej samodzielności. W tej drodze istotną rolę odgrywają wiedza i umiejętności, kompetencje zawodowe systematycznie zdobywane na studiach podyplomowych, licznych kursach, szkoleniach i warsztatach. Lista tego rodzaju aktywności jest rozbudowana, ale warto przywołać kilka przykładów – zob. m.in. absolwentka studiów podyplomowych *Polski Język Migowy* na Uniwersytecie Warszawskim (2014), studiów podyplomowych dla Nauczycieli Języka Polskiego jako Obcego, UAM (2005), uczestniczka kursów językowych z zakresu polskiego języka migowego (PJM), systemu językowo-migowego (SJM), języka angielskiego i hiszpańskiego, warsztatów i szkoleń podnoszących kwalifikacje do pracy ze studentami dysfunkcyjnymi, półrocznego stażu w Centrum Języka Migowego CODA Karina Akseńczuk.

Przywołane fakty z życiorysu zawodowego Pani doktor już na wstępie potwierdzają, że mamy do czynienia z osobą nie tylko pracowitą i konsekwentną, ale przede wszystkim naukowcem świadomie i dojrzałe budującym i rozwijającym swój warsztat językoznawcy.

II. Aktywność naukowa

Wykaz opublikowanych prac dr K. Ruty-Korytowskiej za lata 2005-2019 obejmuje ogółem 55 pozycji, z czego 36 publikacji należy do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora. Ze statystyki wynika zatem spełnienie przez Habilitantkę wymogu istotnego powiększenia dorobku w okresie podoktoratowym. W liczbie 36 mieszczą się 2 monografie autorskie (w tym ta wskazana jako osiągnięcie naukowe), 1 współredakcja czasopisma naukowego, 32 artykuły naukowe (w tym 19 we współautorstwie z Martą Wrześniewską-Pietrzak) oraz 1 artykuł popularnonaukowy. Autorka – co cenne – publikuje w uznanych w środowisku naukowym czasopismach (zob. „Język Polski”, „Onomastica”, „Polonica”, „Poznańskie Spotkania Językoznawcze”, „Prace Filologiczne”, „Przegląd Humanistyczny”, „Roczniki Humanistyczne”, „Socjolingwistyka”), w monografiach zbiorowych w licznych ośrodkach krajowych (zob. m.in. poza macierzystym Poznaniem, także Warszawa, Toruń, Lublin, Olsztyn, Katowice, Bydgoszcz) oraz zagranicznych (Kowno, Berlin, Zürich). Dorobek Habilitantki jest dobrze rozpoznawany w środowisku krajowym, badaczka nadaje mu także charakter międzynarodowy, publikując w języku angielskim oraz niemieckim.

1. Ocena monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu ustawy

Zgodnie z ustawowym wymogiem Habilitantka wskazuje osiągnięcie naukowe, tj. monografię autorską pt. *Poziom sprawności czytania i pisanie u studentów z dysfunkcją słuchu*, Wydawnictwo Rys, Poznań 2018, stron 280, recenzowaną wydawniczo przez prof. dr hab. Ewę Lipińską.

Książka stanowi efekt wieloletnich badań (także tych częściowych) prowadzonych w nurcie glottodydaktycznym, dzięki którym autorka potrafiła wskazać pole badawcze zarówno oryginalne, ciekawe, jak i z wieloma jeszcze lukami badawczymi. Habilitantka podejmuje się próby (zdecydowanie trudnej ze względu na kontekst pedagogiki specjalnej, zwłaszcza surdopedagogiki, ale też logopedii – surdologopedii) wypełnienia luki badawczej, dotyczącej językowego funkcjonowania osób głuchych w Polsce, obejmującej osoby dorosłe, co jest godne pochwały, jako że w dotychczasowych badaniach uwagę kierowano głównie na dzieci i młodzież. Realizacji zadania służy wartościowy cel badań, tj. charakterystyka poziomu sprawności pisanie i czytanie wśród studentów z dysfunkcją słuchu (od urodzenia lub z utratą słuchu we wczesnym dzieciństwie) w porównaniu z grupami studentów słyszących oraz cudzoziemców uczących się języka polskiego jako obcego. Taki pomysł prowadzenia postępowania badawczego ogólnie oceniam jako trafny, jako że daje on podstawy do ukazania sposobu językowego funkcjonowania studentów z dysfunkcją słuchu w przeważającej grupie ich słyszących rówieśników. W szczegółach dyskutowałabym jednak z zasadnością wyboru do badań grupy kontrolnej studentów polonistyki, w sytuacji testowej „nierównoważnej”, bez motywacji do wykonywania zadań i uzyskiwania dobrych rezultatów. Sądzę, że autorka zdaje sobie sprawę z poruszanej tu kwestii, pozostaje mi zatem uszanować Jej stanowisko. Z kolei wybór do analizy dwóch kompetencji: receptywnej oraz produktywnej – kluczowych nie tylko dla rozwoju językowo-intelektualnego człowieka, ale dla jego funkcjonowania w systemie edukacyjnym, w tym na poziomie wyższym, oraz szerzej w społecznej rzeczywistości pozajęzykowej – jest jak najbardziej celny.

Podkreślić nadto należy, że w odniesieniu do przywołanego wyżej nadrzędnego celu badań Habilitantka dobrze formułuje główne problemy badawcze (zob. pytania o charakter trudności studentów niesłyszących w czytaniu i pisaniu; o różnice w poziomie opanowania analizowanych sprawności w grupie niesłyszących i kontrolnych; o efekty stosowania metod glottodydaktycznych w praktyce nauczania języka polskiego osób głuchych), a także stawia logiczne hipotezy badawcze (zob. najwyższe wyniki studentów polonistyki w zakresie obydwu kompetencji językowych, najniższe zaś studentów głuchych; zależność trudności w czytaniu i pisaniu u studentów z wadami słuchu oraz pozytywny wpływ metod glottodydaktycznych na poziom sprawności w czytaniu i pisaniu osób z dysfunkcją słuchu).

Na pochwałę zasługuje również rozwój metodologiczny badaczki (zob. dobra świadomość charakteru badań surdoglottodydaktycznych, badania konfrontatywne, metoda eksploracji i interpretacji, studium przypadku, techniki wywiadu, analizy dokumentów) wraz z właściwym doбором materiału językowego (por. prace pisemne, testy certyfikatowe,

gromadzone w latach 2012- 2017 wśród grup studentów UAM) oraz dobrym uzasadnieniem (por. m.in. „studenci o jednakowo głębokim prelingwalnym uszkodzeniu słuchu”, ogólnie niewielka ich liczba w uniwersytecie, s. 17) stosunkowo niewielkiej liczby badanych – łącznie 27 osób, tj. po 9 z każdej grupy. Jeśli idzie o opis grup badanych, szkoda, że autorka ogranicza się do charakterystyki studentów niesłyszących (zob. Tabela 1, s.18-20), nie zamieszcza zaś choćby ogólnych danych na temat obcokrajowców czy studentów poznańskiej polonistyki.

Wyrazem zarysowanych jedynie „filarów” dzieła naukowego staje się autorska kompozycja monografii – we właściwych proporcjach poświęcona rozważaniom teoretycznym, metodologicznym oraz badawczym. Całość, poza Wstępem, Zakończeniem, Bibliografią, streszczeniem w języku angielskim oraz dwoma Aneksami, składa się z siedmiu rozdziałów. W rozdziale pierwszym autorka, zgodnie z wymogami książki naukowej, przedstawia przedmiot i cel badań, metodologię badań własnych oraz charakterystykę materiału językowego oraz grup badanych. Kolejne rozdziały teoretyczne (od drugiego do piątego) są w pełni uzasadnione w strukturze książki i kolejno dotyczą języka polskiego jako ojczystego i jako obcego, terminologii odnoszącej się do głuchoty i osób głuchych z perspektywy interdyscyplinarnej, funkcjonowania społeczności osób niesłyszących na różnych poziomach w systemie edukacyjnym oraz stanu badań nad ich zdolnościami poznawczymi i kompetencjami językowymi. Rozdziały teoretyczne są dobrze skomponowane, z punktu widzenia czytelniczego wartość mają cytowane tabele, schematy, takie chociażby, jak: zróżnicowanie środowiska osób z wadą słuchu – terminologia czy sposoby komunikacji głuchych (obydwa za: K. Jachimowską). Potwierdzają one nadto, że dr K. Ruta-Korytowska ma rozległą wiedzę teoretyczną (por. też rozbudowaną interdyscyplinarną bibliografię), co stanowi dobre wprowadzenie do analizy i interpretacji badań własnych, zawartych w rozdziale szóstym oraz siódmym.

W rozdziałach badawczych sprawdzają się dobrze opanowane przez Habilitantkę umiejętności analizy i syntezy materiału językowego. Rozbudowany rozdział szósty (s. 103-187) zawiera jakościową charakterystykę sprawności czytania ze zrozumieniem oraz kompetencji tworzenia tekstów pisanych, obejmującej wykonanie zadania, bogactwo językowe, poprawność językową oraz mechanizmy spójności tekstu (powtórzenia, synonimy, peryfrazy, zaimki itd.). Z kolei w rozdziale siódmym, opartym na studium przypadku, następuje prezentacja metod (i efektów) pracy nad kompetencją tekstotwórczą studenta niesłyszącego, co – w mojej ocenie – jest logiczne i spójne z całością oraz merytorycznie uzasadnione ze względu na konieczność indywidualizacji procesu dydaktycznego

w zróżnicowanej społeczności niesłyszących. Walorem rozdziałów badawczych, tak samo jak części teoretycznych, są tabele, wykresy, w sposób uporządkowany i obrazowy przedstawiające wyniki badań jakościowych i ilościowych. Szczegółowe wnioski są liczne i wartościowe, nie sposób je referować, ale warto przywołać kilka rezultatów badań. Na przykład diagnozuje się poziom sprawności rozumienia tekstów przez niesłyszących, uwarunkowany stopniem skomplikowania struktury składniowej, nasyceniem konstrukcjami idiomatycznymi czy wyrażeniami przyimkowymi, zasadniczo podobnym do kompetencji grup kontrolnych. W odniesieniu zaś do kompetencji pisania osób z dysfunkcją słuchu potwierdza się charakterystyczne dysmorficzne konstrukcje składniowe, liczne błędy gramatyczne, podobny zaś do studentów polonistyki poziom wykonania zadania, bogactwa językowego, poprawności językowej i lepszą sprawność leksykalną i normatywną na tle obcokrajowców. Optymizmem napawa potencjał niesłyszących studentów, stąd wagę mają postulaty autorki na temat konieczności zmian systemowych w edukacji i kształcenia osób z dysfunkcją słuchu według metodyki nauczania języka polskiego jako obcego. Do wybiórczo tu jedynie przedstawionych rezultatów badań Habilitantka podchodzi z rozwagą i ostrożnością, co dobrze świadczy o Jej dojrzałej postawie naukowej, ma świadomość potrzeby ich kontynuowania i weryfikowania.

W rezultacie systematycznego i rzetelnego rozwoju naukowego Habilitantki powstała monografia godna miana osiągnięcia naukowego. Wypada jeszcze raz jednoznacznie podkreślić, że wypełnia ona lukę w studiach surdoglottodydaktycznych w obszarze zasadniczych kompetencji czytania i pisania osób dorosłych (studentów) z dysfunkcją słuchu. Jest to książka oryginalna, świadomie przez badaczkę traktowana jako punkt wyjścia do dalszych badań i z pewnością naukowych dyskusji między językoznawcami, logopedami czy pedagogami. Na pewno dobrze służyć w praktyce nauczania języka polskiego jako obcego nie(do)słyszących.

Na podstawie przedstawionej oceny stwierdzam, że monografia Karoliny Ruty-Korytowskiej pt. *Poziom sprawności czytania i pisania u studentów z dysfunkcją słuchu*, Wydawnictwo Rys, Poznań 2018, stron 280 spełnia wymogi osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.) (znowelizowanej w 2011 roku).

2. Ocena pozostałego opublikowanego dorobku naukowego Habilitantki

Wczesny dorobek publikacyjny Habilitantki mieści się w nurcie stylistyki językoznawczej. Przedmiotem naukowych dociekań, rozpoczętych już na etapie pracy magisterskiej i kontynuowanych w okresie studiów doktoranckich, jest głównie wieloaspektowa, na tle biograficznym (2007), charakterystyka wyznaczników języka i stylu tetralogii „Jezus z Nazarethu” Romana Brandstaettera. Rozpoznawane systematycznie i wnikliwie problemy badawcze w tym zakresie obejmują szereg istotnych wykładników stylotwórczych, m.in. sposoby nazywania Boga w powieści (2007), deskrypcje jednostkowe (2007), porównania (2008), metaforyzację przyrody (2008), dziedzictwo dwóch religii (2007), oraz owocują próbą opisu wybranych cech idiolektu pisarza (2009). Ich niewątpliwe ukoronowanie stanowi monografia autorska (stanowiąca zmodyfikowaną wersję rozprawy doktorskiej) pt. *Wyrażać niewyraźne. Analiza językowo-stylistyczna tetralogii „Jezus z Nazarethu” Romana Brandstaettera*, Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma, Warszawa 2013. Jest to dzieło wartościowe ze względu na cel badań, tj. wszechstronną analizę ukształtowania języka i stylu tetralogii, wnoszący nowatorskie spojrzenie do dotychczasowych ujęć (aspekt tradycji judaistycznej czy Biblii) stricte literaturoznawczych. Waler opracowania tkwi zatem w tym, że otrzymujemy pierwsze w pełni lingwistyczne opracowanie „dzieła życia” Romana Brandstaettera. Rzetelne analizy i syntezy bogatego materiału badawczego, obejmujące środki stylistyczne, konstrukcje składniowe, warstwę onomastyczną tekstu wraz z ich funkcjonalnym opisem, prowadzą do ważnych merytorycznie rezultatów badawczych (por. dominanty stylistyczne w funkcji poznawczej i ornamentacyjnej, kreujące m.in. realia judajskiej rzeczywistości, żydowskie tendencje w antroponimii, stylizacja tekstu na język biblijny, dominanty składniowe służące rytmizowaniu tekstu, odzwierciedlające emocjonalny tok wypowiedzi i in.), potwierdzających świadomość pisarza i oryginalność jego prozy. Wzmiankowana tu jedynie monografia wraz z dopełniającymi ją artykułami, bardzo dobrze świadcząc o rozwoju naukowym Habilitantki i jej warsztacie badacza, stanowi istotny wkład w rozwój badań nad idiolektem Romana Brandstaettera.

Po instrumentarium badawcze stylistyki językoznawczej, z rysem językowo-kulturowym, dr K. Ruta-Korytowska sięga jeszcze w analizach tekstów poetyckich Kazimierza Iłakowiczówny. Szkice dotyczą obrazowania Boga (2008), Matki Boskiej (2009) oraz Józefa Piłsudskiego (2009). Poza stylem artystycznym badaczkę zajmuje również niejednorodność stylistyczna publicystycznej odmiany polszczyzny, której znakiem staje się m.in. styl potoczny (2010).

Przybliżony nurt badań stylistyczno-językowych w dotychczasowym dorobku badaczki jest ważny i reprezentatywny. Dr K. Ruta-Korytowska nie ogranicza się jednak do wskazanego paradygmatu metodologicznego. W okresie tak przed doktoratem, jak i po jego uzyskaniu prezentuje postawę poszukującą, rozpoznającą inne jeszcze metody i narzędzia badań lingwistycznych (zob. pragmalingwistyki, lingwistyki kulturowej, aksjologicznej, onomastyki, socjolingwistyki), stąd wśród publikacji są szkice na temat papieskich zachowań komunikacyjnych (2007), słownikowego obrazu starości (2007), nazw napojów alkoholowych (2008), języka i świata wartości na harcerskich forach internetowych (2008), oraz pięć artykułów dotyczących socjolektu studenckiego – w tym te z ważnymi porównaniami gwary dawnej i współczesnej i analizą przyczyn ich odmienności (2010, trzy datowane na 2013, 2014). Taka droga w przypadku dr K. Ruty-Korytowskiej okazuje się właściwa, jako że nie tylko rozwija, ale i prowadzi do świadomego wyboru przedmiotu badań w nurcie glottodydaktycznym.

Po uzyskaniu stopnia doktora rozbudowana liczbowo i jakościowo część dorobku publikacyjnego Habilitantki sytuuje się właśnie we wskazanej dyscyplinie, szczególnie zaś w obszarze surdoglottodydaktyki. Dr K. Ruta-Korytowska w licznych szkicach autorskich (lub współautorskich) podejmuje szereg ważnych nie tylko naukowo, ale i społecznie problemów językowego (ale także kulturowego) funkcjonowania osób z dysfunkcją słuchu, m.in. tych związanych z językiem migowym jako wykładnikiem ich tożsamości (2013), stosunkiem do języka migowego i polszczyzny (2015), szkoły i edukacji głuchych w Polsce (2018). Badaczka uznaje – jak pisze w autoreferacie (s. 8) – że język polski może być dla osób nie(do)słyszających językiem obcym. Część szkiców dotyczy zatem zasadniczej problematyki praktycznej nauki języka polskiego jako obcego osób z dysfunkcją słuchu (2016, 2017) wraz z kwestią świadomości metodycznej (2014), zagadnieniem kompetencji socjokulturowych (2015), kompetencji frazeologicznej (2015) czy problemem dostosowania egzaminów certyfikatowych do osób niesłyszających (2016). Na bazie własnych doświadczeń lektora Habilitantka zwraca też uwagę na problemy wynikające z przestrzennej organizacji komunikatu na lektoracie PJM (2017), przedstawia cenne propozycje metodyczne, m.in. metody projektowe służące nauczaniu frazeologii (2013) oraz gry językowe (2018), które znakomicie mogą służyć w kształceniu językowym osób nie(do)słyszających. W polu badań glottodydaktycznych mieści się również cykl szkiców (2014, 2015, dwa z 2017, 2018), w których przedmiotem analizy jest kompetencja tekstotwórcza w języku polskim osób z dysfunkcją słuchu, opisywana przez pryzmat spójności tekstów, ich struktury składniowej oraz używania przyimków. W szkicach, poza diagnozą problemów, rejestrem błędów,

badaczka w naukowy sposób potwierdza słuszność stanowiska na temat języka polskiego jako obcego dla głuchych, interferencję między polszczyzną a PJM i w związku z tym kluczową rolę doboru metod nauczania.

Osobno warto zwrócić uwagę na, motywowane nurtem surdoglottodydaktycznym, badania leksykograficzne, obejmujące słowniki języka migowego (dwa szkice z 2014, 2015). Rzetelna analiza słowników jest cenna nie tylko naukowo, ale ma też wartość informacyjną dla osób, które – na przykład na etapie nauki języka migowego – poszukują opracowań leksykograficznych.

Dorobek publikacyjny dr K. Ruty-Korytowskiej od wartościowych badań w nurcie stylistyki językoznawczej ewoluuje w kierunku studiów surdoglottodydaktycznych. Ten ostatni obszar, od 2012 roku, budzi szczególne zainteresowanie Habilitantki, badania prowadzi z naukową pasją, rzetelnie pogłębia, w czego efekcie powstaje monograficzne opracowanie – osiągnięcie naukowe w rozumieniu ustawy.

3. Inna aktywność naukowo-badawcza Habilitantki

Wskazane pole jest systematycznie wypełniane po uzyskaniu przez badaczkę stopnia doktora. Należą do niego m.in. konferencje naukowe, zarówno merytoryczny w nich udział, jak i ich organizacja lub współorganizacja. Lista konferencji ogółem obejmuje 52 pozycje, z czego na lata po uzyskaniu przez dr K. Rutę-Korytowską stopnia doktora przypadają 44 wydarzenia naukowe, co wyraźnie potwierdza intensywność działań badaczki w podanym obszarze. Konferencje mają różny zasięg i charakter: są ogólnopolskie, międzynarodowe w kraju oraz 5 zagranicznych (na Litwie, w Hiszpanii, w Niemczech). Wartością jest nadto sześciokrotnie pełniona funkcja organizatora, współorganizatora lub sekretarza konferencji ogólnopolskich, w tym konferencji studencko-doktoranckich.

W opiniowanym obszarze wyraźnie zaznacza się pole projektów badawczych. Podkreślić przede wszystkim należy udział Habilitantki w roli wykonawcy w trzech międzynarodowych projektach badawczych, dotyczących – ogólnie rzecz ujmując – innowacyjnych metod nauczania i uczenia się języków obcych (por. też glottodydaktyczne efekty publikacyjne 2014, 2016), tj. Ellectronically Learning Other Cultures And Languages (E-LOCAL) z siedzibą na Uniwersytecie w Bolonii (2010-2012), E-locALL (2013-2016), Incidentally Learning Other Cultures and Languages Through the APP (ILOCALAPP) w ramach konsorcjum trzech uniwersytetów i jednego ośrodka badawczego z Włoch, Portugalii, Finlandii i Polski (2016-2018). W charakterze wykonawcy dr K. Ruta-Korytowska wystąpiła także w projektach krajowych, związanych z podniesieniem potencjału dydaktycznego

uczelni, tj. „Szkolnictwo wyższe i nauka” (2009-2015), „UAM: Unikatowy Absolwent = Możliwości” (2012) oraz grantie *Kompetencje dają możliwości* (2014-2015). Z kolei w 2013 roku jako beneficjent projektu *Komercjalizacja wyników badań drogą do sukcesu zawodowego kobiet - naukowców* uczestniczyła w szkoleniu z zakresu przedsiębiorczości i odbyła półroczny staż w Centrum Języka Migowego CODA.

Dobre dopełnienie innej aktywności naukowo-badawczej Habilitantki stanowi nadto członkostwo (2013-2015) w Komitecie redakcyjnym „Kwartalnika Językoznawczego”, członkostwo od 2008 roku w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk oraz w Kole Współpracowników Języka Religijnego przy Prezydium PAN (2009-2016).

W świetle przedstawionych osiągnięć naukowych dr K. Ruty-Korytowską słusznie uhonorowano nagrodą im. Artura Rojszczaka Klubu Stypendystów Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (2011) oraz nagrodą III stopnia Rektora UAM za osiągnięcia w pracy naukowej (2008).

III. Ocena pozostałych obszarów aktywności zawodowej Habilitantki

1. Osiągnięcia dydaktyczne i popularyzatorskie

Pole aktywności dydaktycznej Pani dr K. Ruty-Korytowskiej, po uzyskaniu przez nią stopnia doktora, jest solidnie rozbudowywane i rozbudowane. Habilitantka prowadzi nie tylko zajęcia dydaktyczne (ćwiczenia, konwersatoria) standardowo powierzane niesamodzielnym pracownikom naukowym, ale także te wymagające samodzielności nauczyciela akademickiego, jak wykłady i zajęcia fakultatywne czy funkcja recenzenta prac licencjackich oraz magisterskich. Lista nauczanych przedmiotów obejmuje różne działy językoznawstwa współczesnego (zob. m.in. nauka o współczesnym języku polskim, wiedza o współczesnym języku polskim, gramatyka opisowa języka polskiego, leksykografia, leksykologia i bibliografia językoznawcza), także w odniesieniu do paradygmatów komunikacji językowej, językoznawstwa kulturowego oraz glottodydaktyki (zob. komunikacja – narzędzie oddziaływanie społecznego, język a rzeczywistość, w świecie ciszy – sposoby komunikacji osób niesłyszących, polski język migowy). Na wyróżnienie w dobie umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego zasługuje fakt prowadzenia przez Panią doktor zajęć w języku angielskim dla studentów obcojęzycznych w Uniwersyteckim Centrum Edukacji Międzynarodowej (AMU-PIE) oraz dla słuchaczy Uniwersytetu Otwartego.

Godny odnotowania jest nadto wkład Habilitantki w prace projektowe (por. Kapitał Ludzki. Narodowa Strategia Spójność), obejmujące kształcenie uniwersyteckie – zob. współautorstwo programów do nauki o współczesnym języku polskim, wiedzy o współczesnym języku

polskim oraz autorskie programy konwersatoriów: *Komunikacja w biznesie*, *Sign Languages*, *Polski Język Migowy*, *W świecie ciszy – sposoby komunikacji osób niesłyszących*.

Uznanie i recenzje budzi postawa Pani doktor jako nauczyciela akademickiego szczególnie zaangażowanego w przedsięwzięcia, inicjatywy na rzecz studentów i doktorantów, takie jak: Instytutowy Konkurs na Najlepszego Referat Studencki i Najlepszą Pracę Licencjacką im. S. Dobrzyckiego (członek jury w latach 2014-2017), organizacja cyklu konferencji studencko-doktoranckich pt. *Procesy rozwojowe współczesnej polszczyzny*; obozów naukowo-integracyjnych (dla studentów i osób z dysfunkcją słuchu) *Między ciszą a ciszą*. Do tego trzeba jeszcze dodać funkcję założycielki i opiekunki Koła Miłośników Języka Papillon, odnoszącego sukcesy w ramach konkursów na najlepsze projekty, inicjatywy studenckie – zob. II miejsce za projekt pt. *Co z tą gwarą?* podczas II Kongresu Kół Naukowych w 2011 roku oraz I miejsce za projekt pod nazwą *Nie chcemy być głusi na potrzeby głuchych* w ramach „Festiwalu Innowacji Społecznych” UAM w 2018.

Zarysowane tu jedynie działania na polu dydaktycznym pozwalają mi stwierdzić, że Habilitantka jest znakomitym nauczycielem akademickim, oddanym studentom i doktorantom, wspierającym ich inicjatywy i rozwój naukowy. Przekonanie recenzenta potwierdzają nagrody rektorskie, tj. nagroda III stopnia Rektora UAM za osiągnięcia dydaktyczne (2017), nagroda indywidualna Rektora UAM *Praeceptor Laureatus* dla najlepszego dydaktyka Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej (2017), oraz dwukrotne (2017, 2018) – jak dotąd – zwycięstwo dr K. Ruty-Korytowskiej w konkursie *Złoty Maius* dla najlepszego dydaktyka w IFP UAM, organizowanym przez Radę Samorządu Studentów Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej.

Pani doktor, doceniony tak wspaniały talent dydaktyka potrafi wykorzystać w licznych działaniach popularyzatorskich, podejmowanych nie tylko w środowisku akademickim (zob. organizatorka od 2014 r. kursów polskiego języka migowego dla studentów wydziału, cyklu spotkań dla tychże z zakresu zdrowia psychicznego, konkursu na najlepszą pracę artystyczną w ramach kampanii społecznej „Akcja-Integracja”), ale także poza nim. Formy popularyzatorskie charakteryzuje ich gatunkowa różnorodność (zob. wykłady otwarte, odczyty, warsztaty, szkolenia, konkursy, wystawy, szkic popularnonaukowy), szerszy krąg odbiorców (zob. m.in. studenci, uczniowie, nauczyciele), współpraca z różnymi instytucjami w Poznaniu i regionie (zob. m.in. Liceum Ogólnokształcącym w Czarnkowie, Społeczna Szkoła Podstawowa i Gimnazjum nr 2 w Poznaniu, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niesłyszących w Poznaniu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci i Młodzieży ze Specjalnymi Potrzebami, Fundacja Barak Kultury w Poznaniu, Multikanałowe

Centrum Komunikacji BZ WBK) oraz waga podejmowanych tematów (por. m.in. język migowy, komunikacja osób niesłyszących, kultura języka, komunikacja interpersonalna). Działania popularyzatorskie Pani doktor (w roli organizatora czy współorganizatora) mają nierzadko charakter przedsięwzięć cyklicznych i niewątpliwie służących promocji uczelni – przywołajmy przykładowo kilka edycji Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki; dwuletnią (2010-2012) współorganizację spotkań pt. *Człowiek wśród znaków* czy „Drzwi Otwartych” (2011).

Przedstawione działania dydaktyczne i popularyzatorskie Habilitantki oceniam jednoznacznie pozytywnie w sensie tak jakościowym, jak i ilościowym, zamykając je jeszcze informacją o odnoszących się do nich funkcjach, tj. rzeczniczki prasowej Stowarzyszenia im. Romana Brandstaettera w latach 2005-2012, zaś od 2016 roku członkini Stowarzyszenia „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego, oraz nagrodzie, wynikającej nie tylko z wkładu w rozwój badań naukowych, ale też w ich upowszechnianie – zob. Nagroda w konkursie „Popularyzator Nauki” Polskiej Agencji Prasowej i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego za rozwój badań naukowych i rozpowszechnianie wiedzy na temat językowego funkcjonowania osób głuchych w Polsce (2018).

2. Działalność organizacyjna

Habilitantce nie można też odmówić, rozwijanej systematycznie po uzyskaniu stopnia doktora, aktywności organizacyjnej na forum tak macierzystego instytutu, jak i w strukturach wydziałowych. Od 2016 jestem Ona członkiem Rady Naukowej Instytutu Filologii Polskiej UAM, zaś od 2017 roku także Rady Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej. Wyrazem docenienia zarówno kompetencji dydaktycznych, jak i sprawności w komunikowaniu się ze środowiskiem pozauniwersyteckim jest członkostwo Habilitantki od 2016 roku w wydziałowym Zespole ds. współpracy z otoczeniem oraz powierzenie Jej funkcji Pełnomocnika Dziekana ds. wsparcia studentów.

Działania organizacyjne Pani doktor zasługują na pozytywną ocenę. Ich wartość słusznie została doceniona przez władze uczelni w formie nagrody III stopnia Rektora UAM za osiągnięcia w pracy organizacyjnej (2018).

IV. Podsumowanie

Dr K. Ruta-Korytowska jest utalentowanym i rzetelnym naukowcem, rozwijającym się systematycznie i harmonijnie po uzyskaniu stopnia doktora. Jej dorobek publikacyjny, w tym monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe, potwierdza solidny i w pełni ukształtowany warsztat językoznawczy i stanowi znaczący wkład w rozwój badań językoznawczych, zwłaszcza w zakresie studiów glottodydaktycznych oraz surdoglottodydaktycznych. Habilitantka jest również znakomitym dydaktykiem i popularyzatorem nauki, legitymującym się ważnymi osiągnięciami organizacyjnymi. Na podstawie szczegółowej oceny wszystkich obszarów Jej działalności zawodowej bez wątpliwości stwierdzam, że mamy do czynienia z naukowcem dojrzałym, zasługującym na samodzielność naukowo-badawczą oraz dydaktyczną.

Konkluzja. Wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania Pani dr Karolinie Rucie-Korytowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Bydgoszcz, 14 listopada 2019 r.